

יבמות טז
עניין: שר העולם

אריז"ל שער הגלגולים הקדמה לא

וחלק הנשמה של אצילות, לקחה חנוך בן ירד, ולכן היה מלאך כ) בשמים, הנקרא מטטרו"ן כנודע. ולכן לא מת כבני אדם גם הוא. ודע, כי בחי' זו הנשמה דאצילות, היא הנקראת שרו של עולם, להיותה נמשכת מעולם האצילות, והיא שולטת על העולמות כלם. ובזה יתורץ הקושיא הנודעת בענין חנוך ומטטרו"ן, דאם שניהם אחד, א"כ בעולם היצירה, הנקראת עולם דמטטרו"ן מי היה או שר העולם, בהיות חנוך עדיין למטה בארץ בעה"ז. אבל הענין יובן, במ"ש בזהר ריש פרשת נח, בתוספתא על פסוק נח נח, ל) כי כל צדיק יש לו תרין רוחין, חד בארעא לתתא, וחד בשמיא לעילא וכו', והבן זה. וז"ס הנה בשמים עדי, זהו חנוך, שהוא

לשם ספר הדעי"ה ח"א דרוש סימן ז אות ב'

הגו' לא הזכירו רז"ל עלמס עליו לשון מיסה וכנ"ל. ומה שהקשה החושפת שם ושם. כי איך אפשר שיהיה חנוך שר העולם כי הרי נולד חנוך בשנת תרכ"ב לבריאת העולם ונסתלק למעלה בשנת תתקפ"ז ח"כ מי היה שר העולם קודם שנסתלק חנוך. כבר הירץ האריז"ל תירוצו מספיק על זה בשער הפסוקים ד' י"ד ע"ד וכן בספר הגלגולים פ' י"ט. ע"פ מאמרו ז"ל צו"הק פ' נח ס' ע"א בתוכפתא שם כי לכל לדיק ולדיק אית ליה תרין רוחין חד לתתא וחד לעילא וזה סוד אברהם אברהם משה משה כו'. והואו הרוח של חנוך שהיה למעלה הוא היה שרו של עולם בשנת ימ"ב ונקרא ג"כ מט"ט והח"כ עלה זה הרוח אשר לו למטה ונתחבר וכלל פס העליון עכ"ל וע' עוד מענין חנוך ומט"ט ומענין אליהו זל"ט בדברי

רבינו בחיי בראשית ה, כד

האלהים התהלך נח. והנה חנוך דבק באור עליון שממנו נבראו ונמשכו המאורות ביום רביעי, והוא נזכר בבראשית חמשה פעמים⁶⁹ והתנוצץ לשבעה אורים*, וכן חמשה חומשי תורה הם נחלקים לשבעה*, וכנגד שבעה אורים אלו היתה המגורה בשבעה קנים⁷⁰, והיתה מקשה⁷¹ רמו לאחדות, ושבעה אורים אלו הם הנקראים „צורר החיים“⁷² והצדיק הזה דבק בהם כי מצא חן בעיני ה'*, וראוי היה לכך כי היה שביעי* לדורות, והיה כנגד יום השביעי שהוא יום החיים שכלו שבת ומנוחה⁷³, לפיכך זכה לחיי עד. והנה חצי השם הזה* נקשר עם חצי השם של מטטרו"ן, כי מעודו השתדל לדעת אנתו ולהשיג ענינו עד שהשיגו ודבק בו, ולפי שדבק בו נשתנה גופו ושמו, כי נהפך בשרו ללפיד אש, ונקרא שמו מטטרו"ן בשמו, כי הדבק בדבר נקרא על שם הדבר שהוא דבק בו, לפי שנעשה כאלו הוא והוא אחד. ומה שאמר, ואיננו' הוא מלשון רז"ל: „א"ל אין*“, שהוא הודאת הדבר וקיומו, וכן בתרגום מדוקדק⁷⁴: ואיתוהי אריה לא אמית יתיה. והלקיחה הזאת לתגמול

רבינו בחיי פרקי אבות פ"ה משנה ג'

ניתנו⁶¹, אדם השפיע אורה לדור שביעי* שהיה חנוך, שכתוב: ויהי* כל ימי חנוך, ובכל שאר התולדות כתיב, ויהיו', אברהם השפיע אורה לדור שביעי* שהיה משה שכתוב בו: ויהי* משה בהר, וכשנולד נתמלא כל הבית אורה⁶², וכשהזקין קרן עור פניו כפני החמה⁶³. וחכמי האמת רמוזו במדרשים⁶⁴: האדם הגדול⁶⁵, זה אברהם. ורמוזו עוד⁶⁶: